

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

De Personis Ecclesiasticis, Earumque statu, Dignitate, munere, &
Immunitate

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1658

§. 14. De Privilegiis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61816](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61816)

inane esse, quia leges, & statuta civilia etiam in favorem ecclesiasticarum personarum facta nullam vim habent, quamdiu ab Ecclesia non approbantur. Neque obstat, quod privilegium succedendi in bona professorum Imperatores concesserint, quasi ab iisdem tolli queat: Nā semel acceptata ab Ecclesia non admittunt retractionem. Adde, quod Univerſus orbis terrarum à quo potestatem suam Imperator accepit, in prædictam immunitatem conſenſit, ut *Bellarmin. notat l. de Cler. c. 28.*

Huc pertinet etiam illa quæſtio. An non per generalem aliquam legem pro omnibus latam à Magistratu civili, etiam Clerici, & Religioſi aliquo ſuo commo-
privari queant? R. poſſe. Exemplum eſto, ſi minuereſur legitima filiorum, ut quæ nūc eſt dimidia pars, deinceps tertia ſit, tã clerici. quam religioſi paterentur damnum aliquod. Similiter ſi lex aliqua ſtatuereſur in ſucceſſione ſœminis præferendos eſſe mares, eæ, quæ moniales eſſe debent ſunt, non minus illâ ligarentur cum aliquo incommodo ſuo, quàm ſæculares. *Menoch. Conſil. 169. Zechus de rep. eccleſ. tit. de Regul c. 3. Sanchez l. 7 c. 12. n. 18. Molina l. 2 de primogen. n. 81. & 82. Roderico. to. 11. p. 77. ar. 3.*

XIII. §.

De Privilegiis Regularium.

Copia, & varietas privilegiorum, quibus Deo ſanctæ perſonæ ornate auctæque ſunt, tot dubiis, & difficultatibus onerata & implicata eſt, ut difficile ſit ordinem, & exitum reperire. Seligemus tamen, quæ magis nota, uſilia, ne-

ceſſaria videntur. Igitur.

1. Repetendum animo eſt quod *Tit. 1. §. 5.* diximus, quæ Clericis in iure, vel Canonico, vel Civili, ſive ad negotia, ſive ad iudicia ſpectent, omnia Regularibus, ac Religioſis competere, nomine Clerici tam latè ſumpto, ait Novitios quoque imò etiam Moniales, comprehendat. Unde conſequitur velut Corollarium. 1. Religioſum quemcunq̄ propter debitum civile, nec capi, nec incarcerari poſſe à Iudice ſæculari: niſi fortè animo defraudandi Creditores Monasterium ingreſſus eſſet. Tunc enim nondum profeſſus coram ſæculari iudice conveniri poſſet. Quod ſi monasterium ſciens, & volens ad profeſſionem receperit, culpâ, & debitum in ſe derivavit. *c. Odoardus de ſolutionib. 2.* Qui exempti ſunt, ne quidem coram episcopo conveniri poſſunt, ſi lus commune ſpectet. Aliàs in *Concil. Trident.* excipiuntur ſex Caſus. *Primus* reperitur in *Seſſ. 6. c. 3. & Seſſ. 25 c. 14.* ubi facultatem dat episcopis puniendi Religioſos extra Monasterium degentes ſi deliquerint, etiam in aliqua domo, ad erectionem monasterii deſtinata, ubi non vivitur conventualiter. *Secundus* in *Seſſ. 25 c. 14.* Si episcopo inſtante Superior religioſum intra præfixum tempus non puniat, de quæ eo episcopum certioreſur faciat. *Tertius*, ſi crimen enorme ſit, & pœna depoſitionis dignum, de quo *Navar. Conſil. 6. de fo. compet. Zerola Par. 2 V. Regulares. Quartus*, ſi monachus delinquendo violet auctoritatem episcopi impediendo iurisdictionem, aut diſpoſitionem, V. g. ſi maritum uxore invita in Monasterium receptum episcopo inſtante nolit reddere; coercete illum, & compellere pœnis ad obedi-

obedientiam potest. An verò, si exemptus sit, censuris quoque innodare queat, non latius liquet *Sanch. l. 7. de Marr. Disput. 33. nu. 23. Quintus* quando agitur de mercede, & miserabilium personarum adiumentis *Conc. Tr. Sess. 7. c. 18. Sextus* denique Vagabundi & absque literis obedientiæ per civitatem aut diæcesin transeuntes ab episcopo detineri, incarcerationi, & tãquam instituti sui desertores puniri possunt *Co. Tr. S. 25. c. 4. Rodrig. To 1. pag. 163.*

II. Si Religiosus crimen aliquod commiserit extra Monasterium, de quo accusandus sit à laico non subdito Abbati, nec alteri Superiori, dubium est, coram quo iudice conveniri debeat. *Rodericus 11. p. 63. ar. 5.* vitorum doctissimorum sententiam esse dicit coram Iudice ecclesiastico conveniendum esse: qui iidem tamen fateantur, in civilibus causis apud solum Abbatem accusandum esse, nisi forte studiorum, vel aliorum negotiorum causa extra Monasterium degat. Tunc enim propter cõtracta debita, & similia in foro seculari conveniri posse, si licentia Abbatis non desit, & si contractus aut debitum moderatum sit iuxta æstimationem viri boni, & prudentis. *Idem Roder. Q. 46. ar. 8.* docet ab episcopo capi posse religiosum in gravi delicto deprehensum, ore fagiã, ita ut intra 20. horas reddat Superiori suo, & legitimo Iudici: quod laicis quoque permittitur, ut *in 2. Parte* latius explicabimus. *V. Barb. de potest. episc. Par. 3. al leg. 105. n. 13. & sequ.*

III. Multos huc usque torfit illa quaestio. An privilegia Ordinum religiosorum, quæ Decretis Concilii Trid. adversantur, abrogata sint? Nam affirmativa pars manifestè colligi videtur ex *Bulla Pii IV. In*

*principis Apostolor. Greg. XIII. In tanta negotiorum, & Sixti V. Unde Piasecius in Praxi episc. pag. 206. Licet Greg. XIII. Mendicantium privilegia confirmarit, clausula tamen addita est In quantum Decretis Conc. Trid. non adversantur, quæ clausulam etiam alii Pontifices in suis cõfirmationibus addi voluerunt. Piasecio subscribit Vallensis l. 5. tit. 33. nu. 2. Barb. in Collect. Decis. Apost. pag. 429. nu. 15. Item Collect. Concil. Trid. S. 25. c. 21. privilegia omnia Regularium etiam ea, quæ Mare magnum appellantur, sunt revocata in his, quæ Concilio Trid. adversantur, per Bullam Pii V. sub 13. Cal. Mart. An. 1565. Congregatio Conc. referente Nicol. Garcia de benef. par. 3. c. 2. Idem Zerola, & alii loquuntur. Non desunt tamen qui contrarium asserant cum Suario l. 8. de leg. c. 18. ci. fin. & Roderico Par. 1. q. 8. a. 7. videlicet ea tantum privilegia abrogata esse, quæ adversantur Decretis Conc. Trid. irritantibus privilegia sibi adversa cuiusmodi sunt, quæ habent clausulam Non obstantibus privilegiis in contrarium. Nam si omnia absolute abrogantur per Decreta Concilii, cur in quibusdam expressè additur clausula, Non obstantibus, quæ omninò superflua est, si hoc ipso concidunt privilegia, quia contradicunt. Exemplum habes in *Sess. 23. c. 8.* ubi duo statuantur, Primum est, ut sacri Ordines statutis à jure temporibus, & in cathedrali ecclesia cõferantur. Alterum, ut unusquisque à proprio episcopo ordinetur, & nequaquã permittatur ut ordinetur ab alio, non obstante ullo privilegio. Vides in hoc posteriori clausulam derogatoriam addi, quæ in priori deest. Ac proinde Religiosus hodieque ordinari posse extra consuetã tempora, quemadmodum illis*

illis sua privilegia permittunt: itaque sentite viros in Hispania doctissimos *Rodericus affirmat. V. Barb. de potest. episc. Par. 3. Alleg. 105. n. 44.* ubi plures AA in utramque partem citat.

IV. Quomodo restricta sint à summis Pontificibus Regularium privilegia descriptis illorum bullis fusè demonstrat *Piassecius in Praxi sua Par. 2. c. 3. Prima bulla est Leonis X. Sacro approbante Concilio: in qua episcoporum dignitati & iurisdictioni plurimum consultitur. 2. Gregorii XIII. In tantâ rerum: per quam omnia à Pio V. diversis Decretalibus concessa revocata, & ad terminos Iuris communis, ac Conc. Tridentini reducta sunt. 3. Clementis VIII. suscepti muneris. in qua urgetur executio Decreti in Sess. 25. c. 14. & pœna statuitur Superioribus, qui impediunt punitionem subditorum. 4. Pii V. Exposcit: quæ particulariter ecclesias militum S. Ioannis Ierosolym. in quibus cura animæ exercetur, episcopis subiicit. Ex his colligit *Piassecius 1. Regularibus non licere libros de rebus Fidei seu sacris imprimere, nisi prius examinatos, & approbatos ab episcopis. Conc. Trident. Sess. 4. de ed. libr. Non posse concionari in sua ecclesia, nisi approbati à suis Superioribus fuerint, & præsentati episcopo benedictionem obtinuerint. In aliena verò ecclesia si concionari voluerint, prius ab Ordinario licentiam petendam, & fidem de doctrina sua, moribus, & idoneitate faciendam esse. 3. Interdici posse ab episcopo, si errores prædicent, imò quocunque alio modo, etiam non reddita causa. Neque Pii V. in hoc Bullam quicquam prodesset, quia revocata sit per Greg. XIII. 4. Si Regularis hæreses prædicet, ab episcopo**

puniti posse. Similiter ob quodlibet crimen, quod depositionem meretur. 5. denique compelli ab Episcopo posse ad lectionem S. Scripturæ in monasterio habendam. Sess. 5. c. 1. Ita ferè *Piassecius*, cui *Barb.* consentit non sine auctario. de potest. episcop. Par. 3. Allegat 105.

V. Quando duo Ordines vel monasteria in privilegiis æqualia sunt, ut censentur esse omnium Mendicantium, non valet illud Vulgò iactatum Privilegiatus non utitur privilegio suo contra privilegiatum. Ac proinde si unus Ordo ex. gr. privilegium habet non soluendi decimas, & alius similiter, poterunt nihilominus ab invicem decimas exigere. Nam æqualitas illa privilegiorum valdè per accidens se habet ad usum privilegiorum, ac proinde non impedit usum alterius privilegii. Ita *Panorm. & alii ex l. ult. ff. Ex quibus causis maior.* E contra quando privilegium unius opponitur privilegio alterius respectivè, non potest uti privilegio suo contra pariter privilegiatum. Exemplum esto. Si contra creditorem habeas privilegium, ut ante certum tempus cogi non possis: creditor autem habeat privilegium, quolibet tempore exigendi, nihil efficies opponendo privilegium tuum: quanquam in hoc casu creditoris privilegium non æquale, sed maius & fortius videtur, cum sit in ipso iure naturali repetendi quod sibi debetur, fundatum. Alia exempla privilegiorum, quæ religiosi Ordines habent, videntur etiam æqualia, v. g. concionandi, docendi, & similia. Sed quia Ordo ordinem tempore, & antiquitate antecedit, hoc ipso inæqualia censentur, ita ut tempore posterius, cedere debeat. Fingenda igitur omnimoda æqualitas est, V. g. in

uno agendi, in altero resistendi, neuter quicquam ab invito impetrabit, quia in tali æqualitate non apparet ratio, cur hic aut ille iure suo cedat. *Covar. in Regula Possessor 2. p. §. 2. Suar. l. 8. de leg. c. 23. Dynus in Reg. lu. 28. Bonacina to. 2. pag. 81. Tuschus conclus. 760.*

VI. Privilegium *ad instar* illud dicitur, quod imitatione alterius tanquam *Ideæ*, vel exemplaris conceditur. De quo notatu digna sunt sequentia.

1. Privilegia *ad instar* religiosi non dari per communicationem propriæ, sed per concessionem primariam, & directâ. 2. nō idēd minui, & cessare, quia minuuntur, & cessant privilegia, quorum imitatione data sunt. 3. Quando in privilegio communicato addita est restrictio, diligenter examinandæ sunt causæ, & circumstantiæ, ut sciatur, an cum tali restrictione an sine illa concedantur. *Hinc Rodericus, cum Suario l. 8. de leg. c. 17. docet*, quamvis privilegia Societatis nostræ ita dentur, ut mediante Præposito Generali inferiores participant, ab aliis Ordinibus tamen sine restrictione communicari. At verò, quando additur clausula, ne ab aliis participantur, contra *Rodericum* probat *Suarius* ita valere, ut nullo modo alii Ordines, licet alioqui generalem communicationem habeant, uti illis possint. Nam aliàs frustra omninò adderetur prædicta clausula, & per se notum est in iure, *Generi per speciem derogari*, etiam quando ea præcessit. *Dynus in Reg. lu. 34. V. Suar. l. 8. de legib. c. 16. Tuschus. Concl. 763.* Exemplum privilegii *Ad instar* habes in Bulla Cruciatæ, cuius hodie usus est in regnis Hispaniæ. Conficitur enim imitatione illius Bullæ, & Indulgentiam, quæ

in terram Sanctam proficiscentibus, & cruce signatis primū concessa est ab *Urbano 2. Anno Chr. 1095. V. Baron.*

VII. Privilegia amitti per renunciationem expressam, usum quoque materialiter, & formaliter contrarium, in confesso est. Quomodo autem amittantur per non usum, seu renunciationem tacitam, explanatione indiget,

1. Igitur per non usum merè negativum tolli non possunt, hoc est, quando occasio exercendi non occurrit. Sic enim in simili omisso merè negativa alicuius actus, quo tempore præceptum non obligat, minimè voluntaria & culpabilis censetur. *c. Tuarum. de Privileg. ubi Barbosa.*

2. Privilegia, quibus alii gravantur, aut premuntur, per non usum privilegiati amitti possunt, quadam quasi præscriptione eorum, quibus molesta erant: Ac proinde certum tempus requiritur, quemadmodum in aliarum rerum usucapione. de quo in *Par. 2. tit. 13. agemus.*

3. Privilegia, quæ meram gratiam, aut favorem continent, per non usum seu tacitam renunciationem amitti possunt, si de ea sufficiens iudicium, seu probatio fiat. Si verò hoc desit, constare non poterit, de voluntate illius, qui privilegio suo non utitur. Exemplum esto in privilegio nundinarum, quod statuto legis per non usum decennii expirat.

4. De tempore requisito ad amissionem privilegiorum multa mox suo disserit *Suarius l. 8. c. 35.* probatque in privilegiis absolutis, quæ præscriptione extinguere non possunt, nullum per se tempus definitum esse: in aliis attendenda sunt iura,

quæ vel generaliter, vel specialiter tempus definiunt. *V. Barb. in c. si de terra. de Privileg.*

5. Perpetua censentur privilegia, quæ per modum Contractus obtenta sunt, quod duobus modis contingit. 1. si concedantur pretio accepto, vel propter merita & beneficia præstita. 2. si extraneo non subdito concedantur, in quo non est locus legi, sed contractui. *V. Anto. Peregrinum l. 1. de iurisb. Fisc. p. 61.*

VIII. Ex dictis duplex error corrigi potest, & debet. *Primus* illorum est, qui nimium tribuunt privilegiis suis, & abutuntur illis. Quo in genere aliqui Religiosi peccant contra Ordinarios locorum urgendo privilegia Ordini concessa. Non est intentio unquam Summi Pontificis, disciplinam ecclesiasticam sua liberalitate imminuere, sed stabilire potius, & augere. Præterea unicuique ius suum cupit integrum permanere, ita ut nemini auferat, quod suum est, cum non dominus bonorum ecclesiasticorum, sed fidelis dispensator constitutus sit. *c. Extuarum de auct. & usu pall. c. super eo. de off. de leg. Alius error* est oppugnantium privilegia ecclesiarum, & Ordinum, ubi contra innocentes aliquando bellum geritur. Metuunt videlicet Ordinarii, ne Religiosi suorum privilegiorum usu, suæ auctoritati & iurisdictioni officiant. Imptobus hic labor est, Zelus non secundum scientiam. Admittant socios laborum, ut fiant participes meritorum. *V. Vindicias privilegiorum Sc. Francisci à fonte.*

Satisfit Dubiis.

DVB. I. Quomodo interpretanda sint Privilegia?

Cum alia sint contra Ius, ut dispensationes in communi lege: alia præter Ius, ut potestas absolvendi: alia meræ gratiæ, non nisi diversis decisionibus satisfieri Dubio potest. Dicendum igitur.

I. Privilegia Iuri communi contraria strictè interpretanda sunt, ne communi bono nimie obliant. Quoad hoc enim censentur odiosa.

Excipe *Primò*, quæ in favorem piæ causæ dantur. Nam ut dicitur *l. sunt persone ff. de relig. & sumpt. fun.* Summa ratio est, quæ pro religione facit.

Excipe *Secundò* si privilegium motu Principis proprio concessum sit.

II. Privilegia præter ius concessa, & meræ gratiæ, à quibus nullum, vel non estimandum aliis præiudicium metuitur, latè interpretanda sunt. *c. Olim de verb. sign. l. 3. ff. de const. Princ.* ubi dicitur, *Beneficium Principis quàm plenissimè interpretari debere. Dixi, à quibus nullum &c.* Nam si inde damnum emergere possit, restringenda erunt. V. g. Eximitur aliquis à iurisdictione Ordinarii, à decimis dandis, & simil. causam sufficientem habet Ordinarius, & decimator ad contradicendum, quia iure suo absque delicto suo privatur. Hinc si privilegium sonet, non esse dandas decimas ex prædiis propriis, non debet extendi ad prædia ab aliis conducta, quia talis extensio nocet decimatori. Neque enim rationabiliter præsumi potest,